

Poštanska marka s motivom knjige i nacionalnog identiteta

Matica hrvatska, najstarija moderna hrvatska kulturna ustanova i nakladnička kuća, utemeljena je nastojanjem hrvatskih preporoditelja 1842. u Zagrebu, u doba buđenja nacionalne svijesti i konstituiranja moderne hrvatske nacije sa svrhom promicanja kulturnih, književnih i gospodarskih ideja hrvatskoga narodnog preporoda

Prigodna omotnica

ZAGREB » Hrvatska pošta pustit će sutra u optjecaj novu prigodnu poštansku marku s motivom knjige i nacionalnog identiteta - amblema djelovanja Matice hrvatske. Autorica marke je Katarina Lončar, dizajnerica iz Zagreba. Vrijednost marke označena je slovnom oznakom A što odgovara iznosu poštarine za pismo mase do 50 g u unutarnjem prometu te za dopisnicu/razglednicu u unutarnjem prometu. Marka je tiskana u 30.000 primjeraka te u arku od 20 maraka. Hrvatska pošta izdala je i prigodnu omotnicu prvog dana (FDC). Tekst u povodu izlaska nove prigodne marke napisala je Matica hrvatska.

Razvijanje nacionalne svijesti

Matica hrvatska, najstarija moderna hrvatska kulturna ustanova i nakladnička kuća, utemeljena je nastojanjem hrvatskih preporoditelja 1842. u Zagrebu, u doba buđenja nacionalne svijesti i konstituiranja moderne hrvatske nacije sa svrhom promicanja kulturnih, književnih i gospodarskih ideja hrvatskoga narodnog preporoda putem knjiga i časopisa tiskanih na književnom jeziku štokavske osnovice. Isprva djeluje pod imenom Matica ilirska kao nakladnički fond ilirske čitaonice čiji su osnivači i članovi u to doba - pod utjecajem ideja i procesa nacionalnih integracija na europskom tlu - pokrenuli osnivanje niza temeljnih narodnih kulturnih i gospodarskih ustanova, poput kazališta, muzeja i Gospodarskoga društva. Od 1851. Matica ilirska počinje djelovati kao samostalno književno i znanstveno društvo. Nakon osnivanja Akademije, Svetojeronimskog društva i Sveučilišta Matica 1874. pod promijenjenim imenom (Matica hrvatska) provodi modernizaciju na programskom, organizacijskom i poslovnom planu usmjeravajući rad prema kulturnim potrebama rastućega hrvatskoga građanstva, prema razvijanju

nacionalne svijesti i kulturnog prosvjeđivanja naroda.

Više od 8 000 tiskanih izdanja

U tom cilju Matica je pokrenula izdavanje sustavno zamišljena nakladničkog programa izvorne i prijevodne književnosti te poučne, znanstvenopopularne literature iz područja humanističkih, društvenih, prirodnih i tehničkih znanosti. Visoki dometi beletrističkih tekstova i znanstvenog raspravljanja, jasan stil i dobar jezik te vrhunska grafička i likovna oprema knjiga postali su prepoznatljivim obilježjima Matičinih izdanja koja su do svršetka Drugoga svjetskog rata povremeno izlazila u nakladama višim od 10.000 primjeraka. Za vrijeme monarhističke i komunističke Jugoslavije Matičin je kulturni program u Hrvatskoj nerijetko prihvaćan i kao alternativna politička platforma otpora prema centralističkim i hegemonističkim tendencijama uperenim protiv interesa hrvatskog naroda.

Sredinom pedesetih godina 20. stoljeća, kada joj je omogućeno osnivanje ogranaka diljem Hrvatske, Matica

Autorica marke je Katarina Lončar, dizajnerica iz Zagreba

PET STOLJEĆA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Godine 1962. Matica pokreće biblioteku Pet stoljeća hrvatske književnosti, najvažniju hrvatsku književnu ediciju 20. stoljeća, a 1967. potiče i donošenje Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika

započinje s ozbiljenjem koncepta policentričnog razvoja hrvatske kulture. Ogranci tiskaju vlastite knjige i časopise, a Matica osniva Nakladni zavod koji se sa svojim izdanjima, knjižarama i antikvarijatima razvija na komercijalno-trgovačkim temeljima. Godine 1962. Matica pokreće biblioteku Pet stoljeća hrvatske književnosti, najvažniju hrvatsku književnu ediciju 20. stoljeća, a 1967. potiče i donošenje Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika. Kulturnim manifestacijama i izdavaštvom Matica postaje jednim od glavnih nositelja ideja hrvatskog proljeća, pa njezin rad režim nakon Karadordeva obustavlja, a istaknute dužnosnike i članove šalje u zatvor.

Nakon osamnaestogodišnje stanke Matičin je rad 1990. obnovljen i od tada djeluje kontinuirano kao samostalna i neprofitna udruga zadužena za istraživanje, čuvanje, razvijanje i promicanje narodnoga i kulturnog identiteta u područjima umjetničkoga, znanstvenog i duhovnog stvaralaštva, gospodarstva i javnog života te skrbi za demokratski društveni razvitak. Svojom djelatnošću i kontinuitetom Matica je postala nacionalna institucija koja je u 180 godina objavila više od 8000 tiskanih izdanja i gotovo da nema važnije hrvatske knjige, autora, društvenog dogovora ili pokreta koji nije potekao iz kruga njezinih članova. (zl)